

Asia: VN/13663/2022

Luonnokset: Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaisesta etusijamenettelystä aluehallintovirastojen lupakäsittelyssä vuosina 2023—2025 ja hallintotuomioistuimissa vuosina 2023-2027 ja asetus selvityksen sisällöstä

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne AVI-käsittelylain pykäluonnoksesta, uusi 2 a ja 2 b ja niiden perustelut

Ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annettuun lakiin esitetään pykälää 2 a §, jossa säädettäisiin eräiden ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupahakemusten käsittelyjärjestyksestä ja erityisesti väliaikaisesta menettelyllisestä lupahakemusten käsittelyyn liittyvästä etusijasta. Perustelumuietion mukaan menettelyllinen etusija tarkoittaisi käytännössä nopeutettua lupahakemuksen käsittelyä lupaviranomaisessa kaikissa menettelyn vaiheissa.

Perustelumuietion mukaan pykälässä tarkoitettu, käsittelyjärjestyksestä koskevaa etusijaa sovellettaisiin aluehallintoviraston toimivaltaan kuuluviin ympäristönsuojelulain ja vesilain nojalla käsiteltäviin lupahakemuksiin. Kysymys voisi olla uuden hankkeen lupa-asiasta tai jo olemassa olevan luvan muuttamisesta. Kemianteollisuus ry pitää hyvänä sitä, että etusijaa voidaan soveltaa uudishankkeiden ohella myös olemassa olevan luvan muuttamiseen.

Pykälän soveltamisalaa määrittäisi osaltaan momentissa mainittu "ei merkittävää haittaa" –periaate sekä 2 momentin tyhjentävä luettelo niistä vihreään siirtymään luettavista investointi-hankkeista, joille voitaisiin myöntää menettelyllinen etusija suhteessa muihin ympäristölupahakemuksiin tai vesilain mukaisiin lupahakemuksiin, edellyttäen että ne täyttävät lupakäsittelylle ympäristö- ja vesilaissa säädetyt edellytykset. Momenttiin sisältyisi nimenomainen säännös "ei merkittävää haittaa" –periaatteen huomioon ottamisesta.

Kemianteollisuus haluaa kiinnittää erityistä huomiota lakimuutosten tavoitteet asettavaan valtioneuvoston kehysriihen pöytäkirjan kirjaukseen, jonka mukaan "aluehallintovirasto antaisi etusijan ei

merkittävää haittaa (ns. do no significant harm eli DNHS) -periaatteen huomioiville hankkeille”. Lakimuutosten valmistelusta vastannut ympäristöministeriö on ratkaissut kirjauksen vaatimuksen siten, että hakijalle säädettäisiin velvoite osoittaa ”riittävä selvitys siitä, että lupahakemuksen mukainen toiminta ottaa huomioon ei merkittävää haittaa –periaatteen” (perustelumuistio VN/13663/2022, luonnos 23.5.2022, s. 1). Edelleen perustelumuistion luonnoksessa todetaan, että ”lakia on tarpeen täsmentää asetuksella, jossa säädettäisiin ei tämän merkittävää haittaa –koskevan selvityksen sisällöstä”. Kemianteollisuus katsoo, että valtioneuvosto on kirjauksessaan tarkoittanut, että ns. DNSH-periaate huomioidaan tehtävässä selvityksessä, eikä sitä voida pitää edellytyksenä tai pakottava kynnysehtona etusijan antamiselle hankkeelle.

Kemianteollisuus ry:n ymmärryksen mukaan nyt lausuttavana olevilla säädöksillä pyritään nimenomaisesti vauhdittamaan vihreän siirtymän investointeja, eikä nostamaa lupakynnystä tai estämään hankkeiden mahdollisuuksia hyödyntää etusijamenettelyä. Luonnoksen ehdotus on tätä tavoitetta vasten kohtuuton varsinkin, kun asetusluonnoksessa on DHNS-selvityksen sisällön osalta viitattu EU:n kestävän rahoituksen luokitusjärjestelmäasetukseen, jonka soveltamisala ei millään tavalla liity teollisten ympäristöhankkeiden ennakovalvontaan tai lupaharkintaan.

Lisäksi asetuksen 2 §:ssä on viitattu ympäristötavoitteisiin (ns. taksonomiakriteerit), joita ei ole vielä julkaistu komission delegoituina asetuksina, eikä niihin täten tulisi viitata. Lisäksi EU:n komission RePowerEU-paketissa on todettu, että tämän tyyppisissä, hiilineutraalisuustavoitteiden kannalta olennaisissa investoinneissa ei tule soveltaa DNSH-periaatetta. Kemianteollisuus ry katsoo, että komission linjausta tulisi soveltaa myös kansallisissa vihreän siirtymän hankkeiden menettelyssä, ja ympäristöministeriön tulee tarkkaan harkita vaatimusta DNSH-kriteerien täyttämistä.

Pidämme myös hanketyyppien listausta liian suppeana. On erittäin hyvä, että akkujen arvoketjuun liittyvät hankkeet voivat saada etusijan lupakäsittelyssä. Pidämme kuitenkin olennaisena, että myös akkukemikaalien valmistukseen olennaisesti liittyvien kaivosteollisuuden hankkeiden olisi mahdollista päästä mukaan hankeluetteloon. Nyt sivulla 16 erikseen mainitaan, että "Hanketyyppiin ei siten voitaisi lukea kaivostoimintaa, jossa on kyse maaperän mineraalien louhimisesta ja rikastamisesta". Perusteluna käytetään sitä, että kaivostoiminnassa itsessään ei valmisteta akkumateriaaleja, mikä on outo rajaus. Lisäksi kun esityksessä nimenomaan painotetaan kiertotaloutta edistävät ratkaisut, Kemianteollisuus katsoo, että myös muiden selkeästi kiertotaloutta edistävien ratkaisujen tulisi päästä hankelistalle niin, että hankkeet voisivat saada etusijan lupakäsittelyssä.

Pidämme hyvänä myös lupahallinnon resurssien lisäämistä ja kohdentamista näihin hankkeisiin sekä myös sitä, että valitusten käsittelyä tehostetaan.

Huomauttaisimme myös, että lain voimassaolo 31.12.2025 saakka on todennäköisesti riittämätön, sillä laajojen teollisten investointihankkeiden ympäristövaikutusten arviointi, lupahakemuksen ja

muiden tarvittavien tietojen ja selvitysten laatiminen vie aikaa. Esitämme, että laki olisi voimassa vähintään vuoden 2028 loppuun saakka.

Lausuntonne vesilain pykäläluonnoksesta, uusi 15 luvun 4 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne ympäristönsuojelulain pykäläluonnoksesta, uusi 197 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne maankäyttö- ja rakennuslain pykäläluonnoksesta, uusi 188 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne luonnoksen sisältyvistä siirtymäsäännöksistä (ns. AVI-käsittelylaki ja MRL)

-

Lausuntonne hallituksen esitysluonnoksesta muilta osin

-

Lausuntonne asetusluonnoksesta ja perustelumuistiosta

-

Vilenius Pia
Kemianteollisuus ry